

ACC. NR. M. 7653: 1-3.

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Jenny Danielson*
 Härad: *Kinnared* Adress: *Jäl*
 Socken: *Jäl* Berättat av: *Densamma*
 Uppteckningsår: *1941* Född år *1880* i *Kalavik*.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skjälkoningskärl.

A-1-3. (L.U.F. 40.)

Skriv endast på denna sida!

Lunds Universitets Folkminnesarkiv
Lund.

Specialfrågelista - rörande mjölkningkärb.
1) Det kärl som användes till mjölkning
förr i tiden var rent, cirka 70 centimeter i
omkrets och 30-35 cem. högt, lite vidare i över-
kanten, kärlet var försedt med två gjoror
som kunde göras av både gran, en, och has-
sel.

Det kärl var gjort av stavar det vanli-
gaste av en, de skulle skäras så smala som
möjligt för att kärlet skulle få ett vackert
utseende, på ena sidan var en lång stav
smalare ner till och vidare i överkanten
så det passade för en hand att hålla om
den staven kallades för "hångtaget" (hand-
tag), i det hållet när de bar kärlet, och
det vände de mot sig när de mjölkade. fott.

L. u. F. 40.

Ett sådant kärl kallades för "mjölkbötta" (mjölkbytta). De som ville ha sin mjölk god skurade sina mjölkbötter var dag med en granrisviska som di doppade i sand, av den skurningen blev böttan ren och vit och lukade väl.

2) Det kärl som di använde till att bära mjölken i var av både större och mindre storlek varierande från ett stöpn till tre å fyra kannor, kärlet var rent smaltare i botten och vidare i överkanten. Liksom böttan var det försedt med gjöror tre till antalet, på di två sidorna var två längre stävar på dem sattes ett lock med en pinne i till att hålla locket. I locket var ett handtag som man höll i när kärlet skulle bäras.

Ett sådant kärl kallades för mjölkspenn den användes för både kortare och längre

sträckor. På större gårdar där d' hade nyde
mjölk användes det "mjölkspå" (mjölkspå)
den synde en femton tjugo kannor, den
var lika vid yppe och nere i den fästes
en stång så d' kunde bära den på acker-
na. Längre fram i tiden lades mjölkbättn
och mjölkspannen av och kopparkruk
kom i stället den användes både till mjölk-
ning och till att bära mjölken i. Efter koppar-
ruk kom bleckruk och cellindaren.
Därefter kom det vi nu använda mjölkspann
av zinc och galvaniserad plack och den stora
mejeri-ruk.

Jät i Augusti 1941
Jenny Samuelson.